

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΡΟΜΑ»

Η **διαπολιτισμική αγωγή** αποτελεί στις μέρες μας μια αναγκαιότητα για την επίλυση ενδοσχολικών και κοινωνικών προβλημάτων που δημιουργούνται στο πλαίσιο μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας και η εφαρμογή της στη σχολική πραγματικότητα αφορά όλα ανεξαιρέτως τα παιδιά της σχολικής κοινότητας.

Στο διαπολιτισμικό αυτό πλαίσιο κινείται και το Πρόγραμμα «**Εκπαίδευση των παιδιών Ρομά**», το οποίο υλοποιείται από το Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής (ΚΕΔΑ) του ΕΚΠΑ με συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ελληνικού Δημοσίου και με τη συνεργασία των Πανεπιστημίων Πατρών και Θεσσαλίας και του ΙΔΕΚΕ εφαρμόζεται στις περιφέρειες Αττικής, Στερεάς Ελλάδας, Πελοποννήσου, Κρήτης, Θεσσαλίας, Ηπείρου, Δυτικής Ελλάδας, Νοτίου και Βορείου Αιγαίου και Ιονίων Νήσων.

Στόχοι του Προγράμματος είναι:

- η αρμονική ένταξη των μαθητών με ρόμικη καταγωγή στο εκπαιδευτικό σύστημα
- η διευκόλυνση της πρόσβασης των παιδιών Ρομά στην προσχολική αγωγή
- η μείωση της σχολικής διαρροής και αποτυχίας
- η ενδυνάμωση της υποχρεωτικής και τακτικής φοίτησης
- η ενίσχυση της γλωσσικής και μαθησιακής επίδοσης των Ρομά μαθητών
- η διασφάλιση της αποδοχής των παιδιών Ρομά από το σύνολο των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας και η εξάλειψη του σχολικού και κοινωνικού αποκλεισμού τους
- η ενδυνάμωση των σχολικών μονάδων με στρατηγικές και μέτρα παρέμβασης που ενθαρρύνουν τη διαπολιτισμική κατανόηση, επικοινωνία και συνεργασία
- η ενίσχυση της πρόσβασης των παιδιών στο σχολείο και η παραμονή τους σε αυτό καθόλη τη διάρκεια της υποχρεωτικής, τουλάχιστον, εκπαίδευσης.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΡΟΜΑ»

Επιστημονικός Υπεύθυνος του Έργου

Γ. Π. Μάρκου
Καθηγητής Παιδαγωγικής ΕΚΠΑ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ ΖΩΓΡΑΦΟΥ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ Φ.Π.Ψ.
ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
5^{ΟΣ} ΟΡΟΦΟΣ, ΚΥΨΕΛΕΣ 505,506
Τ.Κ. 15784
Τηλ.: 210-7277516, 210-7277886
Fax: 210-7277823
www.keda.gr
e-mail: information@keda.gr

Εθνικό και Καποδιστριακό
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΡΟΜΑ»

Παραμερίζοντας ιδεολογικο-πολιτικά προσχήματα και άγονες στερεοτυπικές παραδοχές θεωρείται ότι οι Έλληνες ΡΟΜΑ συγκροτούν μια ευδιάκριτη αλλά και ευαίσθητη κοινωνική ομάδα με ιδιαίτερα πολιτισμικά χαρακτηριστικά. Καθώς μάλιστα ένας μεγάλος αριθμός τους βιώνει την εμπειρία της απώθησης στο κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, μια συνεχώς διευρυνόμενη λίστα προβλημάτων, μεταξύ των οποίων και εκπαιδευτικών, φαίνεται ότι τους εγκλωβίζει σε καταστάσεις απόγνωσης και αποκλεισμού.

Το Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής (ΚΕΔΑ) του Πανεπιστημίου Αθηνών συμμετέχει στην υλοποίηση του προγράμματος «Εκπαίδευση των παιδιών Ρομά» που έχει αναπτυχθεί, ως εκπαιδευτική προτεραιότητα με καινοτομικό χαρακτήρα, για να υπηρετήσει την υπόθεση της σχολικής ένταξης και επιτυχίας των παιδιών αυτών.

Το πλέγμα των δράσεων που ξετυλίγονται συναιρεί ενέργειες του προσωπικού συγκριμένων σχολικών μονάδων, συλλόγων γονέων, εξειδικευμένου στελεχικού δυναμικού, επιστημονικών συνεργατών και στελεχών της εκπαιδευτικής ιεραρχίας.

Το κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό, οι πολιτισμικές δραστηριότητες, οι επιμορφωτικές παρεμβάσεις, η εμπλοκή εκπροσώπων- συνεργατών από τον πληθυσμό αναφοράς και τέλος, οι διοικητικές διευθετήσεις αναμένεται να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα του συγκεκριμένου προγράμματος.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΡΟΜΑ»

2010-2013

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΡΟΜΑ»

Παρουσίαση του Προγράμματος

Λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα εκπαιδευτικά, πολιτισμικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των Ρομά, τις στάσεις τους απέναντι στο σχολείο, καθώς και τις συνθήκες διαμονής τους, οδηγούμαστε σε μια σφαιρική αντιμετώπιση του ζητήματος της εκπαίδευσης των παιδιών Ρομά με επίκεντρο πάντα το σχολείο και με παρεμβατικές δράσεις εντός κι εκτός της σχολικής μονάδας.

Τα μέτρα παρέμβασης του Προγράμματος προσαρμόζονται στις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών Ρομά και στις συγκεκριμένες συνθήκες του σχολικού και ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος που διαβιούν τα παιδιά.

Στα μέτρα αυτά συμπεριλαμβάνονται οι ακόλουθες δράσεις:

ΔΡΑΣΗ 1

Ενίσχυση της πρόσβασης και φοίτησης στην προσχολική αγωγή

Πρόκειται για ενθάρρυνση της πρόσβασης των παιδιών Ρομά που βρίσκονται σε προνηπιακή και νηπιακή ηλικία στην προσχολική αγωγή, προκειμένου να ωφεληθούν μέσα από την ανάπτυξη δεξιοτήτων τους.

Η ενίσχυση της πρόσβασης και φοίτησης στην προσχολική αγωγή, αποτελεί θεμελιώδη δράση για την απόκτηση μαθησιακών και κοινωνικών δεξιοτήτων των μαθητών Ρομά, ώστε να επιτευχθεί η μετέπειτα εγγραφή τους στο δημοτικό σχολείο. Στόχος της δράσης είναι η καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας, η ένταξη των νηπίων στην ομάδα και η προετοιμασία για την ομαλή μετάβασή τους στο δημοτικό σχολείο.

Η δράση πραγματοποιείται με την αξιοποίηση ειδικών επιστημόνων (παιδαγωγών, κοινωνικών λειτουργών κ.ά.), μελών του δικτύου του προγράμματος και διαμεσολαβητών για τον εντοπισμό των παιδιών στους καταυλισμούς και την έγκαιρη εγγραφή τους στο νηπιαγωγείο.

ΔΡΑΣΗ 2

Ενδοσχολικές παρεμβάσεις για τη σχολική ένταξη και την υποστήριξη της τακτικής φοίτησης

Στόχος της δράσης είναι να διευκολυνθεί με τη βοήθεια κοινωνικών λειτουργών και διαμεσολαβητών η σχολική ένταξη των παιδιών Ρομά και παράλληλα να τους δοθεί η αναγκαία υποστήριξη, ώστε να αναγνωρίσουν τη σημασία της τακτικής φοίτησης, αλλά και να ανταποκριθούν στις σχολικές απαιτήσεις.

Η ανωτέρω δράση περιλαμβάνει τις ακόλουθες υποδράσεις:

- **Υποδράση 1: Ένταξη στο σχολείο**
- **Υποδράση 2: Υποστήριξη των παιδιών μέσω ενισχυτικών εκπαιδευτικών παρεμβάσεων**
- **Υποδράση 3: Διεύρυνση των σχολικών δραστηριοτήτων εντός και εκτός της σχολικής μονάδας**
- **Υποδράση 4: Οργάνωση και εμπλουτισμός σχολικής βιβλιοθήκης.**

Οι ενδοσχολικές παρεμβάσεις για τη σχολική ένταξη και την υποστήριξη της τακτικής φοίτησης των παιδιών Ρομά επικεντρώνονται στην άμεση και εύκολη πρόσβασή τους στο σχολείο με προγράμματα ενθάρρυνσης και ευαισθητοποίησης και με την παράλληλη γλωσσική και μαθησιακή υποστήριξή τους στο πλαίσιο του ωρολογίου και αναλυτικού σχολικού προγράμματος.

Στις παρεμβατικές δράσεις συμπεριλαμβάνονται:

- ✓ Υποστήριξη της λειτουργίας των Τάξεων Υποδοχής, των Φροντιστηριακών Τμημάτων και των εκπαιδευτικών τους
- ✓ Παροχή εξειδικευμένου βοηθητικού διδακτικού υλικού
- ✓ Οργάνωση και λειτουργία θερινών τμημάτων ενίσχυσης των μαθητών
- ✓ Παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης στις σχολικές μονάδες
- ✓ Οργάνωση και λειτουργία Εργαστηρίων Δημιουργικής Απασχόλησης (ΕΔΑΜ)
- ✓ Οργάνωση και εμπλουτισμός σχολικής βιβλιοθήκης.

ΔΡΑΣΗ 3

Ενίσχυση της πρόσβασης στα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων και στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας

Στα πλαίσια αυτής της δράσης κοινωνικοί λειτουργοί και διαμεσολαβητές του Προγράμματος θα διερευνήσουν και θα εντοπίσουν τις εκπαιδευτικές ανάγκες των νέων Ρομά και ιδιαίτερα των οικογενειών των μαθητών (κυρίως μητέρων) προκειμένου να τους/τις ενθαρρύνουν στη συμμετοχή τους σε προγράμματα αλφαριθμητισμού των Κέντρων Εκπαίδευσης Ενηλίκων με απώτερο στόχο τη συμμετοχή τους στις εξετάσεις για το απολυτήριο Δημοτικού ή/και την εγγραφή και φοίτησή τους στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας και να διευκολύνουν την πρόσβασή τους σε αυτά.

Επίσης μέσω αυτής της δράσης επιδιώκεται να αναπτυχθεί μια θετική αντίληψη προς τη μάθηση από το σύνολο των μελών της οικογένειας.

ΔΡΑΣΗ 4

Επιμορφωτική υποστήριξη των εκπαιδευτικών

Στο πλαίσιο της δράσης πραγματοποιούνται επιμορφώσεις με στόχο την ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών και την υποστήριξη των Διευθυντών των Σχολικών Μονάδων, των Σχολικών Συμβούλων και των Στελεχών της Εκπαίδευσης.

Η ανάγκη της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και της εκπαιδευτικής κοινότητας σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης προκύπτει από τις ταχύτερες αλλαγές που παρατηρούνται στην πληθυσμιακή σύνθεση της ελληνικής κοινωνίας, ενώ παράλληλα η επιμόρφωση των λειτουργών της υποχρεωτικής εκπαίδευσης αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την ομαλή σχολική και κοινωνική ένταξη όλων των μαθητών μέσα από την ενίσχυση της μαθησιακής τους εξέλιξης στο σχολείο.

Οι επιμορφωτικές δραστηριότητες του Έργου διαχωρίζονται στις κάτωθι Υποδράσεις:

- **Υποδράση 1: Ενδοσχολικές επιμορφώσεις εκπαιδευτικών**
- **Υποδράση 2: Γενικές επιμορφώσεις**
- **Υποδράση 3: Εξ αποστάσεως επιμόρφωση**

Η πραγματοποίηση των επιμορφώσεων συμβάλλει στην άμεση υποστήριξη του συνόλου της εκπαιδευτικής κοινότητας και προάγει την διαπολιτισμικότητα, λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες απαιτήσεις της πολυπολιτισμικής κοινωνίας και τις συνέπειες που προκύπτουν για την εκπαίδευση και το σχολείο.

ΔΡΑΣΗ 5

Παροχή Ψυχοκοινωνικής Στήριξης

Στόχος της δράσης είναι η συνεργασία σχολικών ψυχολόγων και μελών της σχολικής κοινότητας προκειμένου να λάβουν την απαραίτητη ψυχοκοινωνική στήριξη όλοι οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί του σχολείου, σε επίπεδο πρωτογενούς πρόληψης και όσοι εκπαιδευτικοί και Ρομά μαθητές έχουν ιδιαίτερες ανάγκες και δυσκολίες, σε επίπεδο δευτερογενούς πρόληψης. Ο γενικότερος σκοπός της δράσης αποβλέπει στη βελτίωση του κλίματος της σχολικής τάξης και ολόκληρου του σχολείου ως συστήματος, καθώς και στην ευαισθητοποίηση των γονέων σε θέματα ψυχοκοινωνικής προσαρμογής των παιδιών. Οι παρεμβάσεις ψυχοκοινωνικής υποστήριξης θα συνδεθούν με μαθησιακές παρεμβάσεις για τη βελτίωση του μαθησιακού επιπέδου των μαθητών. Συνολικά, θα περιλαμβάνουν επιμορφωτικές δραστηριότητες ευαισθητοποίησης και κατάρτισης των εκπαιδευτικών που ενδιαφέρονται να λάβουν μέρος, τακτικές επισκέψεις στα σχολεία εφαρμογής, ομάδες παρέμβασης σε μαθητές και στενή συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς στα συγκεκριμένα σχολεία και σε δίκτυα σχολείων που προβλέπεται να δημιουργηθούν.

ΔΡΑΣΗ 6

Σύνδεση σχολείου, οικογένειας και τοπικής κοινωνίας

Η σύνδεση σχολείου, οικογένειας και τοπικής κοινωνίας έχει ως στόχο να δημιουργηθούν γέφυρες επικοινωνίας και συνεργασίας των σχολείων, όπου φοιτούν παιδιά Ρομά, με τις οικογένειές τους και τους φορείς της τοπικής κοινωνίας.

Προβλέπονται παρεμβάσεις σε οικισμούς/καταυλισμούς σε συνεργασία με το ΙΔΕΚΕ από κατάλληλα καταρτισμένους διαμεσολαβητές, οι οποίοι ανήκουν στην ομάδα στόχο, προκειμένου να ευαισθητοποιήσουν και να εξοικειώσουν τους γονείς με την αξία και το περιβάλλον του σχολείου και να διευκολύνουν εν συνεχεία την παρουσία τους στο σχολείο (ενημέρωση από τους εκπαιδευτικούς, συμμετοχή στο σύλλογο γονέων, παρακολούθηση σχολικών εκδηλώσεων κ.τ.λ.).

ΔΡΑΣΗ 7

Δικτύωση σχολείων

Πρόκειται για αξιοποίηση των υπηρεσιών που προσφέρουν οι Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας για επικοινωνία και συνεργασία, ώστε όσοι συμμετέχουν στο πρόγραμμα να έχουν πρόσβαση στο υλικό και τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων και συνολική υποστήριξη από τους επιστημονικούς συνεργάτες του Προγράμματος. Μέσα από αυτή τη δράση επιδιώκονται η προώθηση της επικοινωνίας και της συνεργασίας των εμπλεκόμενων στο Πρόγραμμα, η παροχή επιστημονικής καθοδήγησης σε μεγάλη κλίμακα, καθώς και η εύκολη και γρήγορη πρόσβαση σε βοηθητικό υποστηρικτικό υλικό και σε εξειδικευμένες υπηρεσίες για την επίλυση τυχόν προβλημάτων.

ΔΡΑΣΗ 8

Δημοσιότητα

Η δράση της δημοσιότητας αφορά ενέργειες διάχυσης της υλοποίησης και των αποτελεσμάτων της παρέμβασης προς την ευρύτερη κοινότητα. Οι ενέργειες δημοσιότητας και πληροφόρησης στοχεύουν αφενός στην εξοικείωση και στήριξη της παρέμβασης από την τοπική κοινωνία και αφετέρου στην εξάλειψη των προκαταλήψεων και διακρίσεων σε βάρος των μαθητών Ρομά και του στιγματισμού τους, καθώς και στην ευαισθητοποίηση του κοινωνικού συνόλου για την αποδοχή της διαφορετικότητας, της κουλτούρας, της γλώσσας και του τρόπου ζωής της ομάδας-στόχου.

Το Πρόγραμμα θα προβάλει όλες τις δράσεις του με τη διεξαγωγή ημερίδων, συνεδρίων, δημοσιεύσεων στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο, καθώς και με την παραγωγή διαφημιστικού υλικού.